DAILY ASSAM

দ্বিতীয় অধ্যায়

আন্তৰ্জাতিক সংস্থা— ৰাষ্ট্ৰসংঘ আৰু অন্যান্য

মূল আলোচ্য বিষয়

- ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ উদ্দেশ্য আৰু ইয়াৰ অংগসমূহ
- ৰাষ্ট্ৰসংঘ আৰু বিশ্ব শান্তি
- ৰাষ্ট্ৰসংঘ আৰু মানৱ অধিকাৰ, ভাৰতত মানৱ অধিকাৰ আয়োগ
- অন্যান্য গুৰুত্বপূৰ্ণ আন্তৰ্জাতিক অনুষ্ঠান

২.১ ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ উদ্দেশ্য আৰু ইয়াৰ অংগসমূহ ঃ

প্ৰথম বিশ্বযুদ্ধ (১৯১৪)ৰ পিছত বিশ্বত শান্তি স্থাপন আৰু যুদ্ধক চিৰদিনৰ বাবে বিদায় দিয়াৰ অৰ্থে গঠিত হোৱা আন্তৰ্জাতিক সংগঠন 'জাতি সংঘ' (League of Nations)ৰ বিফলতাৰ পিছত ১৯৩৯ চনত সংঘটিত হ'ল দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধ। এই যুদ্ধই অনা ভয়াৱহতা আৰু অবৰ্ণনীয় ধ্বংসলীলাই আকৌ এবাৰ বিশ্ববাসীক ভয়াৰ্ত কৰি তোলাৰ বাবেই পুনৰ চিন্তা কৰা হ'ল আন এক বিশ্ব সংস্থা গঠনৰ কথা। সেই মৰ্মে ১৯৪৫ চনৰ ২৪ অক্টোবৰ তাৰিখে 'ৰাষ্ট্ৰসংঘ' (United Nations Organisation) শীৰ্ষক অনুষ্ঠানটোৰ জন্ম হ'ল। ছানফ্ৰান্সিস্কো সন্মিলনত সৰ্বমুঠ ৫১খন ৰাষ্ট্ৰই ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ চনদত স্বাক্ষৰ প্ৰদান কৰি জন্ম দিয়া এই সংগঠনেই আজি পৰ্যন্ত বিশ্বক আন এক বিশ্বযুদ্ধৰ ভয়াৱহতাৰপৰা নিলগত ৰাখিবলৈ সক্ষম হৈছে। সেইবাবেই ২৪ অক্টোবৰ দিনটো বিশ্ববাসীয়ে 'ৰাষ্ট্ৰসংঘ দিৱস' হিচাপে পালন কৰি আহিছে।

বৰ্তমান ১৯৩খন সদস্য ৰাষ্ট্ৰৰে গঠিত ৰাষ্ট্ৰসংঘই আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় শান্তি আৰু শৃংখলা প্ৰতিষ্ঠা কৰি বিবদমান বিষয়সমূহৰ শান্তিপূৰ্ণ সমাধানৰ বাট মুকলি কৰাৰ পথ সুগম কৰাৰ

যি অহৰহ প্ৰচেষ্টা চলাই আহিছে, তাৰ বাবেই বিশ্বৰ জনগণই এই বিশ্ব সংস্থাটোৰ প্ৰতি আস্থা প্ৰকাশ কৰি আহিছে।

আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ নিউয়ৰ্ক চহৰত থকা মুখ্য কাৰ্যালয়ৰপৰা কাম-কাজ চলাই অহা ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ মূল উদ্দেশ্যসমূহ হ'ল নিম্নোক্ত ধৰণৰ।

২.১.১ ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ উদ্দেশ্য ঃ

ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ চনদত মুঠ ১১১টা অনুচ্ছেদ আছে। ইয়াৰ প্ৰথম অনুচ্ছেদতে ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ চাৰিটা উদ্দেশ্য সন্নিৱিষ্ট হৈছে। উদ্দেশ্যকেইটা হ'ল—

১। আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় শান্তি আৰু নিৰাপত্তা বজাই ৰখা।

২। সমান অধিকাৰ আৰু আত্মনিয়ন্ত্ৰণৰ ভিত্তিত দেশসমূহৰ মাজত বন্ধুত্বপূৰ্ণ সম্পৰ্ক প্ৰতিষ্ঠা কৰা।

৩। আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সহযোগিতাৰ ভিত্তিত অৰ্থনৈতিক, সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক সমস্যাসমূহৰ সমাধান কৰা আৰু প্ৰত্যেকজন ব্যক্তিয়ে যাতে মানৱ অধিকাৰ আৰু মৌলিক অধিকাৰ উপভোগ কৰিব পাৰে তাৰ ব্যৱস্থা কৰা।

৪। উল্লিখিত উদ্দেশ্যসমূহ সাধনৰ বাবে বিভিন্ন দেশৰ মাজত সম্বন্ধ প্ৰতিষ্ঠাৰ কেন্দ্ৰ হিচাপে কাৰ্য সম্পাদন কৰা।

২.১.২ ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ নীতি ঃ

ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ প্ৰধান নীতিসমূহ এনেধৰণৰ—

১। সকলো সদস্য ৰাষ্ট্ৰৰ সমান সাৰ্বভৌম নীতিৰ ভিত্তিত ৰাষ্ট্ৰসংঘ প্ৰতিষ্ঠা হ'ব।

২। ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ চনদত উল্লেখ কৰা নিয়মাৱলী মানি লৈ সকলো সদস্য ৰাষ্ট্ৰই নিজা দায়িত্ব পালন কৰিব লাগিব।

৩। আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় শান্তি, নিৰাপত্তা আৰু ন্যায়ত কোনো আঘাত নোহোৱাকৈ সকলো সদস্য ৰাষ্ট্ৰই সকলো ধৰণৰ বিবাদ শান্তিপূৰ্ণভাৱে মীমাংসা কৰিব লাগিব।

৪। আন্তৰ্জাতিক সম্পৰ্ক ৰক্ষা কৰাৰ স্বাৰ্থত কোনো সদস্য ৰাষ্ট্ৰই শক্তি প্ৰয়োগ কৰিব নোৱাৰিব।

৫। চনদত উল্লেখ কৰা মতে ৰাষ্ট্ৰসংঘই কোনো ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিলে সদস্য ৰাষ্ট্ৰসমূহে ৰাষ্ট্ৰসংঘক সহায় কৰিব লাগিব আৰু ৰাষ্ট্ৰসংঘই শাস্তিমূলক ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা ৰাষ্ট্ৰক সহায় কৰিব নোৱাৰিব।

৬। ৰাষ্ট্ৰসংঘই সদস্য ৰাষ্ট্ৰসমূহৰ আভ্যন্তৰীণ বিষয়ত হস্তক্ষেপ নকৰিব।

২.১.৩ ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ অংগ ঃ

ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ ছটা প্ৰধান অংগ হ'ল— (১) সাধাৰণ সভা, (২) নিৰাপত্তা পৰিষদ, (৩) অৰ্থনৈতিক আৰু সামাজিক পৰিষদ, (৪) ন্যাসৰক্ষী পৰিষদ, (৫) আন্তৰ্জাতিক ন্যায়ালয় আৰু (৬) সচিবালয়।

(১) সাধাৰণ সভা (General Assembly) ঃ সাধাৰণ সভা ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ বৃহত্তম অংগ। সকলোবোৰ সদস্য ৰাষ্ট্ৰৰে গঠিত হোৱা সাধাৰণ সভালৈ প্ৰত্যেক সদস্য ৰাষ্ট্ৰই পাঁচজনকৈ প্ৰতিনিধি পঠাব পাৰে। কিন্তু প্ৰত্যেকখন সদস্য ৰাষ্ট্ৰই এটাকৈ ভোট প্ৰদান কৰিব পাৰে। সাধাৰণ সভাৰ অধিৱেশন বছৰেকত এবাৰকৈ বহে। আকাৰত বৃহৎ হোৱা বাবে কেইবাখনো কমিটীৰ জৰিয়তে সাধাৰণ সভাই কাৰ্যসমূহ পৰিচালনা কৰে।

(২) নিৰাপত্তা পৰিষদ (Security Council) ঃ ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ অংগটোৱেই হ'ল নিৰাপত্তা পৰিষদ। ৰাষ্ট্ৰসংঘ গঠন হোৱাৰ সময়ত পৰিষদৰ স্থায়ী সদস্য আছিল পাঁচজন আৰু অস্থায়ী সদস্য ছজন। ১৯৬৩ চনত ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ চনদৰ ২৩ নং অনুচ্ছেদৰ সংশোধন কৰি অস্থায়ী সদস্য সংখ্যা দহজনলৈ বৃদ্ধি কৰা হয়। নিৰাপত্তা পৰিষদৰ অস্থায়ী সদস্যসকলক সাধাৰণ সভাই নিৰ্বাচিত কৰে। স্থায়ী সদস্য ৰাষ্ট্ৰকেইখন হ'ল— আমেৰিকা, গ্ৰেট বৃটেইন, ফ্ৰান্স, ৰাছিয়া আৰু চীন। কোনো গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়ত সিদ্ধান্ত ল'বলৈ স্থায়ী পাঁচজন সদস্যসহ মুঠ ৯জন সদস্যৰ সন্মতি থাকিব লাগিব। স্থায়ী সদস্যসকলৰ 'ভেটো' প্ৰয়োগৰ ক্ষমতা আছে। সেইবাবে কোনো বিষয়ত স্থায়ী সদস্যই 'ভেটো' দিলে সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ নহয়।

Important

(৩) অৰ্থনৈতিক আৰু সামাজিক পৰিষদ (Economic and Social Council) ঃ ৰাষ্ট্ৰসংঘ গঠিত হোৱা সময়ত এই পৰিষদৰ সদস্য সংখ্যা আছিল ওঠৰজন। ১৯৬৫ চনত ইয়াৰ সদস্য সংখ্যা ২৭জনলৈ বৃদ্ধি কৰা হয় আৰু ১৯৭৩ চনত এই সংখ্যা ৫৪জনলৈ বৃদ্ধি কৰা হয়। তিনি বছৰীয়া কাৰ্যকালৰ বাবে ইয়াৰ সদস্যসকলক সাধাৰণ সভাই নিৰ্বাচিত কৰে। ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ চনদৰ ৫৫ নং অনুচ্ছেদ মতে গঠিত হোৱা এই পৰিষদে আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় অৰ্থনৈতিক, সামাজিক, সাংস্কৃতিক, শিক্ষা, স্বাস্থ্য আৰু আনুসংগিক এনে সমস্যা সমাধানৰ বাবে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰে। ওপৰোক্ত বিষয়বিলাক চোৱা-চিতা কৰি পৰিষদে সাধাৰণ সভালৈ প্ৰতিবেদন আৰু পৰামৰ্শ পঠাব পাৰে।

(৪) ন্যাসৰক্ষী পৰিষদ (Trusteeship Council) ঃ ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ চনদৰ ৭৬ নং অনুচ্ছেদত ন্যাসৰক্ষী পৰিষদৰ কথা উল্লেখ আছে। ন্যাসৰক্ষী পৰিষদৰ অন্তৰ্ভুক্ত দেশবিলাকৰ জনসাধাৰণক অৰ্থনৈতিক, ৰাজনৈতিক, সামাজিক আৰু শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত আগবঢ়াই স্বাধীনতা লাভৰ বাবে উপযুক্ত কৰি তোলাৰ বাবেই এই পৰিষদ গঠন হৈছিল।

ন্যাসৰক্ষী পৰিষদ তিনি ধৰণৰ সদস্যৰে গঠিত। (ক) ন্যাস অঞ্চল পৰিচালনা কৰা ৰাষ্ট্ৰসমূহ, (খ) ন্যাস অঞ্চলৰ দায়িত্বত নথকা নিৰাপত্তা পৰিষদৰ স্থায়ী সদস্যসকল আৰু (গ) সাধাৰণ সভাই তিনি বছৰৰ বাবে নিৰ্বাচিত কৰি দিয়া সদস্যসকল।

(৫) আন্তৰ্জাতিক ন্যায়ালয় (International Court of Justice) : ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ ন্যায়িক অংগটো হ'ল— আন্তৰ্জাতিক ন্যায়ালয়। মুঠ ১৫জন ন্যায়াধীশৰ দ্বাৰা গঠিত এই ন্যায়ালয় ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ অংগ। ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ সকলো সদস্য ৰাষ্ট্ৰই এই আদালতৰ সদস্য। এই ন্যায়ালয়ৰ প্ৰধান কাম হৈছে ৰাষ্ট্ৰসমূহে উত্থাপন কৰা গোচৰসমূহ নিষ্পত্তি কৰা। এই আদালতে দিয়া ৰায় বিবদমান ৰাষ্ট্ৰই মানিবলৈ বাধ্য।

ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ বৰ্তমান সচিবপ্ৰধান এনটনিও গুটেৰেছ

(৬) সচিবালয় (Secretariat) : সচিবালয় হ'ল ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ প্ৰাণকেন্দ্ৰ স্বৰূপ। ই সচিবপ্ৰধান আৰু অন্যান্য কৰ্মচাৰীৰে গঠিত। এই সচিবালয়েই ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ সকলো সিদ্ধান্ত ৰূপায়িত কৰে। ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ চনদৰ ৯৭ নং অনুচ্ছেদ মতে নিৰাপত্তা পৰিষদৰ অনুমোদন ক্ৰমে সাধাৰণ সভাই সচিবপ্ৰধানক নিয়োগ কৰে। সচিবপ্ৰধানজন নিয়োগৰ ক্ষেত্ৰত নিৰাপত্তা পৰিষদৰ স্থায়ী সদস্য ৰাষ্ট্ৰৰ ভূমিকা গুৰুত্বপূৰ্ণ। সচিবপ্ৰধানৰ কাৰ্যকাল ৫ বছৰ। তেওঁ পুনৰ নিৰ্বাচিত হ'ব পাৰে। ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ প্ৰথম সচিবপ্ৰধানজন আছিল নৰ'ৱেৰ ট্ৰাইভহাল্ডান লী। বৰ্তমানৰ সচিবপ্ৰধানগৰাকী হ'ল পৰ্তুগালৰ এনটনিও গুটেৰেছ।

উপৰিউক্ত ৬টা অংগৰ উপৰি ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ অন্যান্য অভিকৰণসমূহ হ'ল — (১) আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় শ্ৰমিক সংঘ (International Labour Organisation চমুকৈ ILO), (২) বিশ্ব স্বাস্থ্য সংস্থা (World Health Organisation চমুকৈ WHO), (৩) ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ উন্নয়ন আঁচনি (United Nations Development Programme চমুকৈ UNDP), (৪) ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ মানৱ অধিকাৰ আয়োগ (United Nations Human Rights Commission চমুকৈ UNHRC), (৫) ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ শিশু পুঁজি (United Nations International Children's Emergency Fund চমুকৈ UNICEF), (৬) ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ শিক্ষা, বিজ্ঞান আৰু সাংস্কৃতিক সংগঠন (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization চমুকৈ UNESCO), (৭) আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় মুদ্ৰা নিধি (International Monetary Fund চমুকৈ IMF), (৮) খাদ্য আৰু কৃষি সংগঠন (Food and Agriculture Organisation চমুকৈ FAO) আদি।

২.২ ৰাষ্ট্ৰসংঘ আৰু বিশ্ব শান্তি :

বিশ্বৰ জনগণৰ মনৰপৰা যুদ্ধৰ বিভীষিকা আঁতৰ কৰি বিশ্বাস আৰু আস্থাৰ এখন পৃথিৱী গঢ়াৰ লক্ষ্যৰে দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধৰ পিছত ১৯৪৫ চনত প্ৰতিষ্ঠা হোৱা ৰাষ্ট্ৰসংঘই সত্তৰ বছৰত ভৰি দিলে। এই সুদীৰ্ঘ কালছোৱাত সমস্যাজৰ্জৰিত বিশ্বত শান্তিৰ বাতাবৰণ আনি সকলো ধৰণৰ সমস্যাকে বুজাবুজি আৰু আলোচনাৰে সমাধান কৰাত ৰাষ্ট্ৰসংঘই লৈ অহা ভূমিকা নিশ্চয়কৈ আশাপ্ৰদ আৰু ইতিবাচক। অৱশ্যে বহু ক্ষেত্ৰত আমেৰিকা

বৃহৎ ৰাষ্ট্ৰৰ শক্তিশালী স্থিতি আৰু কোনো কোনো ক্ষেত্ৰত ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ অনুমোদন অবিহনে আমেৰিকাই লোৱা সামৰিক কাৰ্যপন্থাই ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ স্থিতিত কিছু জোকাৰণি আনিছে যদিও যোৱা সুদীৰ্ঘ কাল ধৰি বিশ্বযুদ্ধৰ লেখীয়া বৃহৎ যুদ্ধৰ পৰিৱেশক পৰাহত কৰি ৰাখিব পৰা কাৰ্যই ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ সফলতাক সূচাইছে।

নিৰস্ত্ৰীকৰণৰ জৰিয়তে বিশ্বৰ ৰাষ্ট্ৰসমূহৰ মাজত যুদ্ধৰ পৰিৱেশ নোহোৱা কৰাৰ অৰ্থে ৰাষ্ট্ৰসংঘই যোৱা দিনবিলাকত লোৱা পদক্ষেপ গুৰুত্বপূৰ্ণ। ১৯৫২ চনৰ জানুৱাৰী মাহত ৰাষ্ট্ৰসংঘই নিৰস্ত্ৰীকৰণ আয়োগ (Disarmament Commission) গঠন কৰে। ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ তৎপৰতাত ১৯৬৩ চনৰ 'আংশিকভাৱে আণৱিক অস্ত্ৰৰ বিস্ফোৰণ নিষিদ্ধ চুক্তি' (Partial Nuclear Test Ban Treaty), ১৯৬৭ চনত 'বহিঃ মহাকাশ চুক্তি' (Outer Space Treaty), ১৯৬৮ চনত 'পাৰমাণৱিক অস্ত্ৰ সংকোচন চুক্তি' (Nuclear Non-proliferation Treaty), ১৯৭১ চনত 'সমুদ্ৰতলি নিয়ন্ত্ৰণ চুক্তি' (Seabed Control Treaty), ১৯৭২ চনত 'ছল্ট-১' চুক্তি (SALT-I, Strategic Arms Limitation Treaty), ১৯৭৯ চনত 'ছল্ট-২' চুক্তি (SALT-II), ১৯৯৩ চনত পাৰমাণৱিক অস্ত্ৰ নিয়ন্ত্ৰণ চুক্তি (Nuclear Arms Control Treaty), ১৯৯১ আৰু ১৯৯৩ চনত START-1 আৰু START-2 (Strategic Arms Reduction Treaty), ১৯৯৬ চনত ১৫৮খন ৰাষ্ট্ৰৰ সমৰ্থনত সম্পাদিত হোৱা 'পাৰমাণৱিক অস্ত্ৰ পৰীক্ষা নিষিদ্ধকৰণ চুক্তি' (Comprahensive Test Ban Treaty, CTBT)কে ধৰি বৰ্তমানলৈকে ভালেমান চুক্তি স্বাক্ষৰ হোৱা ঘটনাই নিশ্চয়কৈ বিশ্বলৈ শান্তিৰ বাতাবৰণ অনাত বিশেষ বৰঙণি যোগাইছে। ২০০৭ চনৰ জুন মাহত ৰাষ্ট্ৰসংঘই গ্ৰহণ কৰা 'প্ৰতিৰোধমূলক কূটনীতি' (Preventive Diplomacy)ৰ সহায়ত বিবাদ মীমাংসাৰে শান্তিৰ পৰিৱেশ অনাত আগভাগ লোৱাটোও এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ পদক্ষেপ।

মুঠতে ৰাষ্ট্ৰসংঘক শক্তিশালী ৰূপত প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ দায়িত্ব সদস্য ৰাষ্ট্ৰসমূহৰ। এই ৰাষ্ট্ৰসমূহৰ সদিচ্ছা, সহযোগিতা আৰু আনুগত্যইহে ৰাষ্ট্ৰসংঘক বলিষ্ঠ কৰিব পাৰিব আৰু বিশ্ব শান্তিৰ দিশটোও আশাব্যঞ্জক হ'ব।

২.৩ ৰাষ্ট্ৰসংঘ আৰু মানৱ অধিকাৰ আয়োগ ঃ

ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ মানৱ অধিকাৰ আয়োগ ১৯৪৬ চনৰ ১৬ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে প্ৰতিষ্ঠা হৈছিল। বিশ্বৰ মানৱ সমাজৰ অধিকাৰসমূহক সুৰক্ষা দিবলৈকে এই স্থায়ী সংগঠনটোৰ জন্ম হৈছিল। সংগঠনটোৰ জন্মক্ষণত ইয়াৰ সদস্য সংখ্যা আছিল ১৮জন। ১৯৬২ চনত আয়োগৰ সদস্য সংখ্যা ২১জনলৈ বৃদ্ধি কৰা হয়। পুনৰ ১৯৯০ চনত ইয়াৰ সদস্য সংখ্যা ৫৩জন কৰা হয়। মানৱ অধিকাৰ আয়োগৰ সদস্যসকল তিনি বছৰৰ বাবে নিৰ্বাচিত হয়। সংখ্যাগৰিষ্ঠৰ মতৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি আয়োগে সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰে।

আয়োগে মানৱ অধিকাৰ উলংঘা সম্পৰ্কীয় অভিযোগ গ্ৰহণ কৰে আৰু তেনে অভিযোগৰ ওপৰত সংশ্লিষ্ট চৰকাৰৰপৰা প্ৰতিবেদন বিচাৰে।

২.৩.১ মানৱ অধিকাৰ ঘোষণাপত্ৰ ঃ

বিশ্বত শান্তিৰ বাতাবৰণ অনাৰ উদ্দেশ্যে আৰু ৰাষ্ট্ৰসমূহৰ মাজত সহযোগিতা বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত হোৱা ৰাষ্ট্ৰসংঘই অতি গুৰুত্বপূৰ্ণভাৱে মানৱ অধিকাৰ ৰক্ষাৰ দিশটোত বিশেষ গুৰুত্ব প্ৰদান কৰি আহিছে। বিশ্বৰ প্ৰত্যেকজন ব্যক্তিয়ে মৰ্যাদাপূৰ্ণ জীৱন যাপনৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা কিছুমান অধিকাৰক সুৰক্ষা দিয়াৰ অৰ্থে ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ সাধাৰণ সভাই ১৯৪৮ চনৰ ১০ ডিচেম্বৰ তাৰিখে ৪৮খন সদস্য ৰাষ্ট্ৰৰ সমৰ্থনত মানৱ অধিকাৰ ঘোষণাপত্ৰ গ্ৰহণ কৰে। সেইবাবেই আজিও ১০ ডিচেম্বৰৰ দিনটো মানৱ অধিকাৰ দিৱস হিচাপে পালন কৰা হয়। এটা প্ৰস্তাৱনা আৰু ৩০টা অনুচ্ছেদ সম্বলিত এই ঘোষণাপত্ৰই মূলতঃ দুটা উদ্দেশ্য সাধন কৰিছে।

প্ৰথম, বিশ্বৰ জনগণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় অধিকাৰসমূহ এই ঘোষণাপত্ৰত সন্নিৱিষ্ট হৈছে। দ্বিতীয়, এই ঘোষণাপত্ৰত উল্লেখিত অধিকাৰসমূহক সদস্য ৰাষ্ট্ৰসমূহে স্বীকৃতি দিছে।

উল্লেখযোগ্য যে এই ঘোষণাপত্ৰত উল্লেখ থকা অধিকাৰসমূহে ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ সদস্য ৰাষ্ট্ৰসমূহৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্যাৱলীৰ ওপৰত কিছু সীমাবদ্ধতা আনিছে। কাৰণ নীতিগতভাৱে কোনো ৰাষ্ট্ৰই এই অধিকাৰসমূহক আওকাণ কৰিব নোৱাৰে। দেশৰ নাগৰিকসকলক এই অধিকাৰৰপৰা বঞ্চিত কৰি আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় শান্তি আৰু নিৰাপত্তা ৰক্ষা কৰাটো যে সম্ভৱ নহয় তাক ৰাষ্ট্ৰসংঘই এই ঘোষণাপত্ৰৰ জৰিয়তে স্পষ্ট কৰিছে। বিশ্বৰ নাগৰিকৰ জীৱনযাত্ৰাৰ মানদণ্ড উন্নত কৰা আৰু এটা মৰ্যাদাপূৰ্ণ জীৱন-যাপনৰ বাট মুকলি কৰাৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰসংঘই মানৱ অধিকাৰ সম্পৰ্কত এতিয়ালৈকে লোৱা পদক্ষেপ নিশ্চয়কৈ আশাব্যঞ্জক।

যদিও মানৱ অধিকাৰ ঘোষণাপত্ৰ এনে কোনো চুক্তি নহয় যে ইয়াৰ দ্বাৰা সদস্যৰাষ্ট্ৰসমূহক বাধ্য-বাধকতাৰ মাজলৈ অনা হৈছে, তথাপি সদস্য ৰাষ্ট্ৰসমূহৰ সদিচ্ছাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰিয়েই এই ঘোষণাপত্ৰই বিশ্বৰ মানৱ সমাজক সৰ্বদিশৰ ব্যক্তিত্ব বিকাশৰ সুবিধা দিছে।

২.৩.২ ৰাষ্ট্ৰীয় মানৱ অধিকাৰ আয়োগ (ভাৰতবৰ্ষ) ঃ

১৯৬৬ চনত ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ সাধাৰণ সভাই এটা প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণ কৰি সদস্য ৰাষ্ট্ৰবিলাকত মানৱ অধিকাৰ আয়োগ গঠনৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰসমূহৰপৰা পৰামৰ্শ বিচাৰিছিল। ১৯৭০ চনত ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ মানৱ অধিকাৰ আয়োগে সদস্য ৰাষ্ট্ৰসমূহত মানৱ অধিকাৰ আয়োগ গঠনৰ বিষয়টোত গুৰুত্ব দি বিষয়টো সদস্য ৰাষ্ট্ৰসমূহলৈ আগবঢ়াই দিলে। ১৯৯৩ চনৰ জুন মাহত ভিয়েনাত অনুষ্ঠিত হোৱা মানৱ অধিকাৰ সম্পৰ্কীয় অধিৱেশনত ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ প্ৰত্যেক সদস্য ৰাষ্ট্ৰত একোটা মানৱ অধিকাৰ আয়োগ গঠনৰ ওপৰত পুনৰ গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা হয়। সেই মৰ্মে মানৱ অধিকাৰ সুৰক্ষিত কৰাৰ স্বাৰ্থত ৰাষ্ট্ৰসমূহত এনে আয়োগ গঠন হ'ল।

ভাৰতবৰ্ষত ১৯৯৩ চনৰ ২৮ ছেপ্টেম্বৰ তাৰিখে ৰাষ্ট্ৰপতিয়ে এখন অধ্যাদেশ জাৰি কৰে আৰু সেইমৰ্মে ১৯৯৩ চনৰ ১২ অক্টোবৰ তাৰিখে ৰাষ্ট্ৰীয় মানৱ অধিকাৰ আয়োগ গঠন কৰা হয়। এই বছৰৰে ১৮ ডিচেম্বৰত আগৰ অধ্যাদেশৰ ঠাইত সংসদত এখন বিধেয়ক

উত্থাপিত হয়। ১৯৯৪ চনৰ ৮ জানুৱাৰী তাৰিখে বিধেয়কখনে ৰাষ্ট্ৰপতিৰ অনুমোদন লাভ কৰি আইনত পৰিণত হয়। এই আইনখনক 'মানৱ অধিকাৰ সুৰক্ষা আইন, ১৯৯৩' নামে জনা যায়। এই আইনমতে ৰাজ্য বিলাকতো ৰাজ্যিক মানৱ অধিকাৰ আয়োগ গঠন হয়।

ৰাষ্ট্ৰীয় মানৱ অধিকাৰ আয়োগৰ সভাপতিজন উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ প্ৰাক্তন মুখ্য ন্যায়াধীশ হ'ব লাগিব। সদস্যসকলৰৰ ভিতৰত— (১) এজন সদস্য উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ ন্যায়াধীশ অথবা প্ৰাক্তন ন্যায়াধীশ, (২) এজন সদস্য কোনো উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ মুখ্য ন্যায়াধীশ অথবা প্ৰাক্তন মুখ্য ন্যায়াধীশ আৰু (৩) দুজন সদস্য মানৱ অধিকাৰ সম্পৰ্কীয় জ্ঞান আৰু অভিজ্ঞতা থকা ব্যক্তি।

ইয়াৰ উপৰি ৰাষ্ট্ৰীয় সংখ্যালঘু আয়োগৰ সভাপতি, অনুসূচিত জাতি আৰু জনজাতিৰ ৰাষ্ট্ৰীয় আয়োগৰ সভাপতি আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় মহিলা আয়োগৰ সভাপতিও আয়োগৰ সদস্য পদত থাকিব। সকলো সদস্যকে ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰপতিয়ে ৫ বছৰৰ বাবে নিযুক্তি দিয়ে।

ভাৰতবৰ্ষত মানৱ অধিকাৰ উলংঘনৰ সকলো দিশ পৰ্যালোচনা কৰি তাৰ বিহিত ব্যৱস্থাৰ বাবে চৰকাৰৰ ওচৰত প্ৰতিবেদন দাখিল কৰাৰ লগতে ৰাষ্ট্ৰীয় মানৱ অধিকাৰ আয়োগে এই দিশত অতন্দ্ৰ প্ৰহৰীৰ ভূমিকা ল'ব লাগে।

DAILY ASSAM

২.৪ অন্যান্য গুৰুত্বপূৰ্ণ আন্তৰ্জাতিক অনুষ্ঠানসমূহ ঃ

ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ উপৰি বৰ্তমান বিশ্বত থকা কেইটামান গুৰুত্বপূৰ্ণ আন্তৰ্জাতিক অনুষ্ঠান হ'ল—

আন্তৰ্জাতিক অনুষ্ঠান	মুখ্য কাৰ্যালয়
১। জাতিসমূহৰ সংঘ (Commonwealth of Nations)	লণ্ডন
২। এমনেষ্টি ইণ্টাৰনেছনেল (Amnesty International, AI)	লণ্ডন
৩। উত্তৰ আটলাণ্টিক চুক্তি সংগঠন (North Atlantic Treaty Organisation, NATO)	ব্ৰুচেল্ছ
৪। আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় নবীকৰণযোগ্য শক্তি অভিকৰণ (International Renewable Energy Agency)	সংযুক্ত আৰব এমিৰেটছ (UAE)
৫। এছিয়া প্ৰশান্ত মহাসাগৰীয় অৰ্থনৈতিক নিগম (APEC)	ছিংগাপুৰ
৬। দক্ষিণ-পূব এছীয় জাতিসমূহৰ সংস্থা (ASEAN)	জাকাৰ্টা
৭। আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ক্ৰিকেট পৰিষদ (ICC)	ডুবাই
৮। আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ফুটবল ফেডাৰেচন (FIFA)	জুৰিক
৯। বিশ্ব অৰ্থনৈতিক মঞ্চ (World Economic Forum, WEF)	জেনেভা
১০। আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় হকী ফেডাৰেচন (International Hockey Federation)	লৌচেন, ছুইজাৰলেণ্ড
১১। দক্ষিণ এছীয় আঞ্চলিক সহযোগিতা সংস্থা (South Asian Association for Regional Cooperation, SAARC)	কাঠমাণ্ডু

মূলকথা

- ১৯৪৫ চনৰ ২৪ অক্টোবৰ তাৰিখে 'ৰাষ্ট্ৰসংঘ' অনুষ্ঠানটোৰ জন্ম হয়।
- ২৪ অক্টোবৰ দিনটো 'ৰাষ্ট্ৰসংঘ দিৱস' হিচাপে পালন কৰা হয়।
- ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ চনদত মুঠ ১১১টা অনুচ্ছেদ আছে। ইয়াৰ প্ৰথম অনুচ্ছেদত ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ উদ্দেশ্য সন্নিৱিষ্ট হৈছে।
- ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ ছটা প্ৰধান অংগ হ'ল— (১) সাধাৰণ সভা, (২) নিৰাপত্তা পৰিষদ, (৩) অৰ্থনৈতিক আৰু সামাজিক পৰিষদ, (৪) ন্যাসৰক্ষী পৰিষদ, (৫) আন্তৰ্জাতিক ন্যায়ালয় আৰু (৬) সচিবালয়।
- নিৰস্ত্ৰীকৰণৰ জৰিয়তে বিশ্বৰ ৰাষ্ট্ৰসমূহৰ মাজত যুদ্ধৰ পৰিৱেশ নাইকিয়া কৰাৰ অৰ্থে ৰাষ্ট্ৰসংঘই লোৱা পদক্ষেপ গুৰুত্বপূৰ্ণ।
- ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ সাধাৰণ সভাই ১৯৪৮ চনৰ ১০ ডিচেম্বৰ তাৰিখে ৪৮খন সদস্য ৰাষ্ট্ৰৰ সমৰ্থনত মানৱ অধিকাৰ ঘোষণাপত্ৰ গ্ৰহণ কৰে।
- ভাৰতবৰ্ষত ১৯৯৩ চনৰ ২৮ ছেপ্টেম্বৰ তাৰিখে ৰাষ্ট্ৰপতিয়ে এখন অধ্যাদেশ জাৰি কৰি ৰাষ্ট্ৰীয় মানৱ অধিকাৰ আয়োগ গঠন কৰে।

অনুশীলনী

অতি চমু উত্তৰৰ প্ৰশ্ন ঃ

১। ৰাষ্ট্ৰসংঘ কিয় গঠন হৈছিল?

২। ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ দুটা উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰা।

৩। ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ অংগকেইটাৰ নাম লিখা।

৪। ৰাষ্ট্ৰসংঘওৰ লগত জড়িত থকা দুটা এজেন্সিৰ নাম লিখা।

৫। নিৰস্ত্ৰীকৰণৰ সম্পৰ্কত সম্পাদিত হোৱা দুখন চুক্তিৰ নাম লিখা।

৬। মানৱ অধিকাৰ মানে কি বুজা?

[illegible] উত্তৰৰ প্ৰশ্ন ঃ

১। ৰাষ্ট্ৰসংঘ গঠনৰ উদ্দেশ্য আৰু ইয়াৰ নীতিকেইটা আলোচনা কৰা।

২। ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ নিৰাপত্তা পৰিষদৰ ওপৰত এটা টোকা লিখা।

৩। বিশ্বশান্তিৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰসংঘই লোৱা পদক্ষেপসমূহ আলোচনা কৰা।

৪। ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাষ্ট্ৰীয় মানৱ অধিকাৰ আয়োগ সম্পৰ্কত এটা টোকা লিখা।

৫। মানৱ অধিকাৰ সম্পৰ্কত ৰাষ্ট্ৰসংঘই লোৱা পদক্ষেপ আলোচনা কৰা।